

Eesti kestvusratsutajad on läbi elmise aasta oodanud põnevusega uudiseid Joosep Tikust ja Kaja Tuisust, kes sukeldusid julgelt kestvusratsutamismaailma keskpunkti – Araabia Ühendemiraatidesse, tööle šeikide alluvusse. Kaja viimase tegemisi vahendab Õnne Halliko.

PER ASPERA AD ASTRA

Intervjuu Kaja Tuisuga

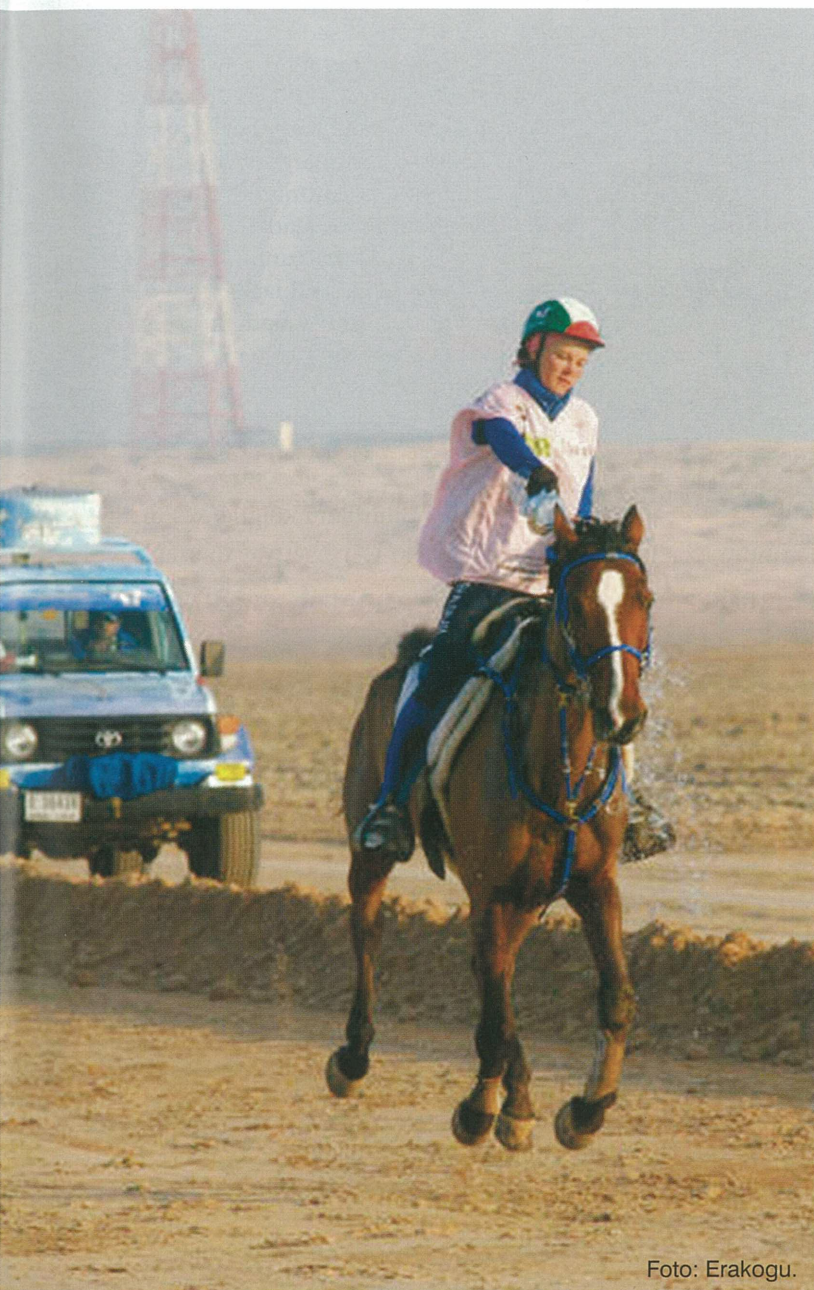

Foto: Erakogu.

Olid pea aasta Dubais kestvusratsutamise tallis tööl ja võistlesid. Kui palju on see aeg sulle teadmisi juurde andnud?

Seeh Al Salam *endurance stable* 'isse läksin tööle 5. juunil 2008. Dubais ei saa kestvusratsutamist võtta kui tavalist rännakut. Seal tegelevad niisuguse alaga šeigid, see on nende mängumaa.

Põhiliselt võistlevad kolme šeigi tallid. Kiirused on meeletud, hobuste võimete piiril. Araabia Ühendemiraatides on palju asju hoopis teisiti, sest seal kohandatakse paljusid FEI reegleid.

Ma arvan, et olen sealt väga palju õppinud ja aru saanud, et kui kestvusratsutamise tegeleda tahad, siis peab sul väga palju vaba aega ja väga hea veterar kõrval olema. Meie tallis on kolm arsti ja kaheksa arsti abilist, lisaks veel oma kliinik tallis, kus ravitakse vähem vigastatud hobuseid. Kõik raskemate vigastustega hobused lähevad maailmatasemel olemasolevasse haiglasse.

Eriti palju teadmisi olengi juurde saanud just veterinaaride ja hobuserautajate käest.

Hiljuti võistlesid Suurbritannia noorte meistrivõistlustel ja võitsid esikoha.

Räägi sellest võistlusest ja osavõtjatest täpsemalt. Kuidas hobune oli?

Võistlus toimus 21. juunil Cirencesteris. Hakkasime võistlustele minema kell kaks öösel ja jõudsime napilt minu stardi ajaks kohale, umbes pool tundi enne starti. Selle aja jooksul pidime hobuse veterinaaridele ette näitama ja starti jõudma.

Starti minnes ei teadnud ma midagi ei rajast, distantsist ega sellestki, kui palju võistlejaid üldse stardib. Aga esimene ring sõidetakse ikka kõigiga koos, nii ei olnud

mul hirmu.

Alustasime kaheksa Inglise ratsutajaga, kes olid seda võistlust juba mitu aastat sõitnud ja suhteliselt kogenud noorte sõitjate kohta. Esimese ringi kiirus oli võrdlemisi suur, sest paljudel ei olnud kontrolli oma hobuste üle ja kõik tahtsid võita.

Veterinaarkontrollis olin ma esimene, kes sisse läks, ja sain ilusasti läbi, hobune oli väga energiline, ei tahtnud paigalgi seista, kui veterinaarid teda üle vaatasid.

Teisele ringile minnes küsisin tiimi käest, kui palju ma teistest ees olen, sest mul oli väike hirm ära eksida. Tiimikaaslased ütlesid, et minust on kaks sõitjat ees. Ma ei saanud aru, kuidas see võimalik on, olin ju veterinaarkontrollis esimene. Ütlesin oma ülemusele, ta lubas kontrollida.

Teise ringi ajal sõitsime nelja hobusega koos. Siis hakkasid teised hobused juba ära väsima. Ringilt tulles olin jälle esimene, kes veterinaaralasse läks.

Tiimikaaslased ütlesid, et kohtunikud olid eksinud ja mina pidin tegelikult enne kõiki teisi minema. Neid kahte hobust, kes enne mind startisid, hoiti enne viimast ringi kauem kinni – vastavalt kuus minutit ja neli minutit.

Kui esimesena viimasele ringile läksin, oli järgmine hobune minust taga kolm minutit. Ülemus ütles, et annaksin minna, sest ta ei tahtnud, et ma lõpusirgel kellegagi võidu galopeerima hakkaksin.

Mu hobune sai vägagi hästi aru, et see viimane ring. Ta ei lasknud kiirust alla 26 km/h, mina võtsin teda tagasi metsas ja ohtlikul alal, aga talle see ei meeldinud.

Viimase ringi pikkus oli 18,5 km. Ma isegi ei oodanud veel finišit, aga juba oli see käes. Lõpetasin uhkes üksinduses tiimikaaslaste rõõmuhoisete saatel. Viimase ringi keskmine kiirus oli umbes 24 km/h, lõppkiirus 20,4 km/h.

Veterinaarkontrollis tahtsid nad mu hobuse traavi kaks korda näha, aga muidu oli kõik väga hästi – ta sai kõige eest a või 1. Võitsime ka *Best contention*, mul oli selle üle väga hea meel.

Hobune, kellega sõitsin, oli Aria du Paon, kes osteti Prantsusmaalt. Olen temaga sõitnud kogu selle aja, mis ta on Inglismaal olnud. Ta on väga energiline ja särtsakas mära, kellele meeldib joosta.

Proovisime temaga teha ühe võistluse ka 24. mail, aga seal võeti meid pärast teist ringi maha, sest sellel märal on väga ebatühtlane traav ja paljud arstid arvavad, et ta lonkab, kuigi tegelikult ta jooksebki nii.

Kaja Tuisk hobusega Aria du Paon. Foto: Erakogu.

Mulle meeldib ta väga ja me sobime temaga kokku, sest oleme mõlemad kannatamatud ja särtsakad. Aria on raudjas mära, siinmail liigub jutt, et raudjad märad on kõige hullemad hobused...

Samal päeval võistles veel eestlasi: Kalli Kalbre ja Triinu Rannast. Kalli sõitis 80 km ja Triinu 50 km, mõlemad lõpetasid edukalt.

Mis plaanid on edasiseks?

Hetkel on plaan minna ülikooli, kui see saab lõpetatud, vaatan edasi. Ülemus on mulle lubanud, et võin iga kell Dubaisse tagasi minna, kui tahan.

Olen väga palju juurde saanud nii halbu kui ka häid kogemusi, ent rohkem ikka häid.

Kas julgeksid FEI võistlustele pürgimist soovitada ka teistele Eesti kestvusratsutajatele?

Muidugi soovitan, elus peab ju eesmärk olema. Ma ei ütle, et see raske ei saa olema, aga kes ütles, et midagi peab lihtsalt tulema.

Kui koolisõitjad, kolmevõistlejad ja takistussõitjad olid Ypäjä tolmu enda ja oma hobuste jälgadelt pühkinud, hakkas Soome suuremasse ratsutamiskeskusse kogunema mitteolümpiaalade rahvast.

YES

TEKST JA FOTOD: ANNE ROHTLA

11.-14. juunil peeti sealsamas nimelt Ypäjän Equestrian Show (YES). Kavas olid kestvusratsutamine, western, rakendisõit, pararatsutamine (ei teagi, mis õige fermin on) ja voltizeerimine.

Eestlaste jaoks oli see hea võimalus kodule kõige lähemal FEI kalenderplaani võistlustel osaleda. Võistelda sai vastavalt kvalifikatsioonile CEI 1* sõidus ehk siis sel korral 86 km või CEI 2* – 120 km.

Vaatamata stardimaksu krõbedusele oli Eestist tulnud neli võistlejapaari. 120 km-l Heigo Rohtla Galarinaga, 86 km-l Kairit Kalbre Baltimoril, Virge Laur Filly-Bellal ja Anne Rohtla Jethrol.

Soomlasi oli stardis vaid kolm: 120 km-l Tanja Lampinen El Sahraniil ning Joonas Mickelsson Dalil ja 86 km-l Sanna Niemelä Kitkatulil (kes on muuseumi Soome hobune).

Samal nädalavahetusel toimusid kestvusratsutamisevõistlused ka Rootsis, kus kolme rahvusliku ja kolme CEI distantsi peale oli üles antud 78 võistlejat. Kahju, et kalendri koostajad olid jätnud oma võistluste avalikustamise viimasele minutile, nii ei saanud toimumisaegu eriti hästi omavahel klappida.

Eestlaste jaoks polnud võistlus selletõttu

kehvem, et startijaid FEI võistluse kohta vähevõitu. Kõik 86 km startijad said esimest korda võistelda FEI ametnike terase silma all. Vaid Baltimor oli seda varem teinud. Vaevalt ta ise küll vahet tähele pani...

120 km rajale suunduti hommikul kell 7, lühemale distantsile tund aega hiljem. Ilm oli algul sombune ja niiske, kuid päris vihmale ei läinud. Päeva peale läks järjest selgemaks ja tõusis tuul.

86 km rada koosnes 31 ja 21 km ringidest ning oli suhteliselt lihtne. Vaid paar silda ja vale värvi aidauks, millest kogenud Baltimor oma ehmunud semud üle ja mööda juhatas. Põhiliselt kruusateed, metsateed, mõni jupp asfaldi ja natuke uhket Ypäjä traavirada. Hooldajatele ligipääsu oli ka parasjagu, kuid kui ilm oleks palavam olnud, oleks hoolduskohti vist väheks jäänud.

Polnud enam hooaja algus, nii et hobused käitusid suhteliselt rahulikult. Jethro oli teise ringi eel teistest veidi maha jäänud. Tema oli lausa nii rahulik, et pidas plaani kohalike koplis jalutavate hobuste seltsi jääda. Õnneks halastasid teised sõitjad ja haakisid meid sappa, nii ei olnud vaja ülejäänud distantsi käekõrval läbida. Kitkatuli jäi eestlastest teise ringi ajal maha. Oma osa selles oli nende taktikal, hobust hooldati kogu

TULEMUSED

CEI1* 80 km

Startis neli, tulemuse sai neli võistlejapaari

1) Kairit Kalbre	Baltimor	EST	15,20 km/h
2) Virge Laur	Filly-Bella	EST	15,20 km/h
3) Anne Rohtla	Jethro	EST	15,18 km/h
4) Sanna Niemelä	Kitkatuli	FIN	12,77 km/h

CEI2* 120 km

Startis kolm, tulemuse said kolm võistlejapaari

1) Heigo Rothla	Galarina	EST	15,22 km/h
2) Tanja Lampinen	El Sahran	FIN	15,22 km/h
3) Joonas Mickelsson	Dali ox	FIN	13,36 km/h

aeg teistest eraldi, nii et vaene Kitkatuli pidi aina kiiremaid lõike läbima, et teistele järele jõuda.

Finišivõitluses jäi peale Baltimor Filly-Bella ees, kohe nende järel jõudis üle lõpujoone Jethro.

Best Condition auhinna sai võitja Baltimor.

120 km läbisid El Sahran ja Galarina koos, Dali jäeti maha. Joonas tervis ei olnud kõige parem, nii et au talle lõpetamise puhul!

Heigol olid mängus väga konkreetset huvid. Paari päeva pärast võistlust oleks Galarina CEI kvalifikatsioon otsa saanud. Seega oli kindlasti vaja tulemus saada. Heigo üritas sõita võimalikult ühtlaselt, pehmetes kohtades jooksis ta Galarina kõrval, et hobust säästa. Hooldetiimi töö oli esmaklassiline ja aitas eesmärgile kaasa.

Heigo koges ka, et telefoni rajale kaasavõtmine on eluliselt oluline. Tanja hobune komistas rajal umbes 5 km enne lõppu ja ratsanik kukkus õnnetult üle hobuse kaela ta jalge ette, maandus kiivri nokale ning El Sahran komistas temast üle.

Seekord oli ehmatus küll suurem kui tagajärg. Mõlemad said Heigo abiga jalgele ja teed jätkama. Vahejuhtum vältas 20–30 minutit ja Galarina jäi seistes veidi kangeks. Õnneks oli vetkontrollis kõik

korras ja tulemus käes!

Küsisin ka Kairiti käest võistlusmuljeid. Tema sõnul oli esimene CEI võistluse kogemus meeldiv, kõik sujus. Erinevalt rahvuslikest võistlustest oli kohal palju veterinaare, kontroll tundus olevat kõva. Hobune oli hea, ei kippunud kimama, võistlus andis indu juurde. Kairit soovib kindlasti veel mõned rahvusvahelised võistlused kaasa teha.

Kairit arvas, et Eestis on kindlasti veel nii mõnigi kestvusratsutaja, kes võiks CEI võistlustest osa võtta või sinna pürgida.

CEI LEEDUS

11. juulil toimusid Leedus Šiauliai lähedal Kurtuvenai Rahvuspargis FEI kestvusratsutamisevõistlused.

Eestist osales neli võistlejapaari. Edu saatis Kairit Kalbret ja Baltimori, kes võitsid 120 km CEI-J-YR -l kiirusega 14,0 km/h, Virge Lauri ja Filly-Bellat, kes edestasid kõiki teisi 120 km CEI -l kiirusega 14,0 km/h ning Heigo Rohtlat ja Jethrot, kes olid võidukad 90 km CEI+-l kiirusega 16,45 km/h.

Kaheteistkümnest neljas võistlusklassis startinust said tulemuse kaheksa võistlejat.

Muljed Õnne Hallikolt ja Heigo Rohtlalt
Võistluspaik oli kaunite küngaste vahel, kiriku kõrval pargis. Tall asus vanas mõisahoones, boksid olid head suured, hein võõrustajate poolt. Ilm oli võistlemiseks paras, rada meeldival maastikul.

Ametnikud, kes võistlust jälgisid, olid pärit mitmetest riikidest. Austerlasest ülemstjuuart Harald Grinschgl oma bussitäie tehnikaga oli maailmatasemel! Kasutati elektroonilist ajavõtustüsteemi, mis hoidis ära kõikvõimalikud segadused.

Vasakult: Virge Lauri Filly-Bellal, Kairit Kalbre Baltimoril ja Heigo Rohtla Jethrol peale autasustamist. Erakogu.

Paberil oli kirjas kogu vajalik info: saabumis- ja väljumisajad, kiirused. Sakslasest kohtunik ning kolm veterinaari – üks venelane ja kaks poolakat – olid karmid, nad ei jätnud midagi kahe silma vahele, kuid suhtlesid sportlastega meeldivalt.

Õhtul toimus meeleolukas bankett, kus pakuti rahvus-toite ning esitati rahvatantse ja -laule.

Võistlusjärgsel päeval toimus *Best Condition* hindamine. Seal said Eesti sportlased end taas heast küljest näidata. Hobuseid kontrolliti jälle äärmiselt põhjalikult, lasti joosta kaheksakujulisel rajal.

Autasustamisel said eestlased suurema osa karikatest.

Eesti sportlastele jättis Leedu võistlus hea mulje, sinna tasub järgmisel aastal uuesti minna.

Järgmisena ootab Baltimori ja Filly-Bellat ning õdesid Kalbreid septembris ees juunioride MM Ungaris.

Pesumasinad

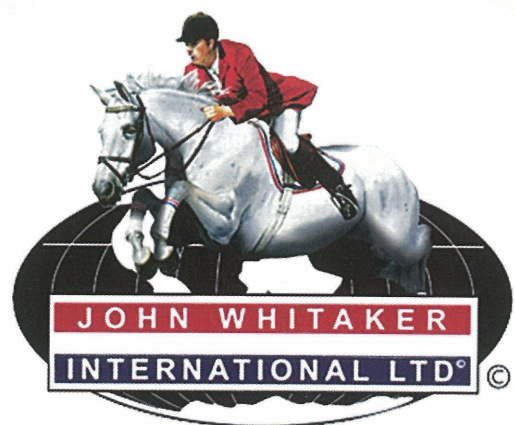
Eesti hobusekasvandustele, ratsaspordikeskustele ja -klubidele

UNIMAK
GRUPP

www.unimak.ee
info@unimak.ee

Uus kaubamärk Eestis!

E-R 12-18, L 12-15

II korrus, Paldiski mnt 135, Tallinn

Tel 516 1296, Marika | helketmar@hotmail.ee

Helketmar
Veskimetsa Hobuvarustus

www.helketmar.ee